

Tarwe voor biologische boer en bakker

Duitse rassen baktarwe presteren goed

Er zitten grote verschillen tussen tarwerassen als het gaat om bakkwaliteit. Voor biologische akkerbouwers is de keuze beperkt. Daarnaast stellen bakkers in de korte, ambachtelijke keten specifieke eisen. Welke tarwerassen passen hierbij? In een 'Living Lab' zoeken we naar het antwoord.

De bakker

Ambachtelijke bakkers:

- willen werken met een korte keten
- gaan voor puur brood zonder toevoegingen
- werken met desem i.p.v. industrieel gist
- ambachtelijk malen met stenen geeft andere kwaliteit meel
- werken niet met de standards uit de industrie, maar
- passen rijzen en bakken aan de tarwe aan

Dit stelt specifieke eisen aan de tarwe én opent mogelijkheden voor betere smaak, gezondheid en verteerbaarheid.

De boer

Biologische akkerbouwers:

- telen tarwe als 'rustgewas', vaak afgezet als veevoer
- halen meerwaarde uit de korte keten, wat meer organisatie vergt
- zijn afhankelijk van dierlijke mest en vrijkomen van stikstof uit de bodem
- kwaliteit en smaak op 1, maar opbrengst moet niet onder de ondergrens zakken.

Keuze in biologische tarwerassen in Nederland is echter beperkt.

Veredeling loont niet

Biologische markt is klein: veredeling van nieuwe tarwerassen voor Nederland loont niet. Het Louis Bolk Instituut organiseert in een 'Living Lab' met akkerbouwers, molenaars en bakkers proeven met Deense en Duitse rassen/populaties om de beste te selecteren.

Rassenproeven

2021	8 rassen getest op 2 locaties: Terlinde (strokenteelt, 3 x 135/270m) en Landgoud (plotjes van 60m ²)
2023	10 rassen getest op 3 locaties: Hoalderkamp, Buitenland van Rhoo, Landgoud (plotjes van 60m ²).
2024	6 rassen getest op 2 locaties (strokenteelt): Graangeluk, Terlinde praktijkteelt van 5 beproefde rassen bij 3 akkerbouwers

Proeverij van baktarwes in het Buitenland van Rhoo in 2024.

Beoordeling

In het veld

- Gewasstand
- Onkruidonderdrukking
- Graanziektes
- Opbrengst

Bakkwaliteit

- Eiwitgehalte
- Hectolitergewicht (soortelijk gewicht)
- Zelenywaarde (gehalte glutenvormend eiwit)
- Valgetal (eiwitafbraak door α -amylase)
- Malen, bakken en proeverij

Resultaten

Op verschillende aspecten getest. Er zijn altijd rassen die het op één punt goed doen en op een ander minder. Ranking over de locaties heen:

2021	Beste veldprestatie: Saludo en Heliaro, Arabella had hoogste opbrengst. Beste productkwaliteit: Heliaro en Saludo.
2023	Beste veldprestatie: Saludo en Heliaro wederom hoog. Beste productkwaliteit: Gul Hvede, Spring purple, maar kleine verschillen tussen rassen.
2024	Zeer moeilijk teeltjaar, veldprestatie niet goed te beoordelen. Beste productkwaliteit: Mariagertoba en Saludo; ook goed: Convento C en Gul Hvede.

Conclusies

- On-farm rassenvergelijking relatief goedkope manier van informatieverwerving.
- Testen onder praktijkcondities: grote betrokkenheid boeren & bakkers.
- Rassen die ook voor 'gangbaar' zijn veredeld, presteren minder onder biologische teelt.
- Continuïteit van onderzoek is uitdaging: meerjarig onderzoek wel nodig voor betrouwbare gegevens.
- Continuïteit in de keten - van beschikbaarheid van zaaigoed tot afstemming van vraag en aanbod - is knelpunt.